

неджерами сущности феноменов чести и достоинства личности, связанные с переживанием человеком своей социальной ценности и индивидуальной самооценности.

V.V. Ribalka

**THE HONOUR AND DIGNITY OF A PERSON AS A SPIRITUAL BASIS
OF THE CREATIVE WORK OF MODERN PROFESSIONAL: CULTURAL,
PSYCHOLOGICAL AND AKSIOPSYCHOLOGICAL ASPECTS OF THE
PROBLEM**

The article deals with the psychological conditions of the incarnation of the public authority and privacy of the constitutional norms on the honor and dignity of citizens-Nina and the employee. Chief among these conditions is діяльнісне through the Gros-мадянами, psychologists, teachers, social workers, IU-неджерями essence of the phenomena of honor and dignity of the person associated with the experience of man's social values and individual self-value.

Стаття надійшла до редакції 06.02.2012

УДК.371.13

*Кравченко Г.Ю,
Харків, Україна*

**ОСОБЛИВОСТІ ВПРОВАДЖЕННЯ СИСТЕМИ ОЦІНЮВАННЯ
РІВНЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ПЕДАГОГІВ В УМОВАХ
ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ**

У сучасному світі освіта все частіше розглядається як один із суттєвих чинників ефективного суспільного розвитку. Постійно змінюється освітній простір і висуває щоразу нові вимоги до якості освіти.

Поняття «якість освіти» включає в себе нормативно-правові вимоги до освіти, історико-культурні традиції та теоретико-методологічні принципи побудови освітньої системи. Якість освіти являє своїм результатом конкурентоспроможність освітньої установи, високі досягнення у навчанні, технологічність і сучасний рівень організації навчального процесу.

Постановка проблеми. Сьогодні в оцінці якості освіти використовується поняття «моніторинг», що стало вже звичним. Загалом моніторинг визначається як постійне спостереження за яким-небудь процесом із метою виявлення його відповідності бажаному результату. Реалізація моніторингу передбачає організацію при можливості постійного спостереження (оцінку, вивчення) за об'єктом. Завданням моніторингу є попередження про той чи інший неблагополуччя, небезпеки (у широкому розумінні цього слова) для ефективного функціонування об'єкта, причому не просто констатація факту появи змін, які становлять небезпеку, а саме попередження про неї до того,

як ситуація може стати незворотною. В оцінці якості освіти використовується дві групи моніторингу. Перша група – це інформаційний моніторинг, пов'язаний з безпосереднім накопиченням і структуризацією інформації. Друга група – це системи моніторингу за розвитком знань. У загальному сенсі системи моніторингу за знаннями можуть бути визначені як вибір інструментів оцінки, що дозволяє здійснювати довгострокову оцінку обсягу знань як окремих учасників навчально-виховного процесу, так і груп.

Використання моніторингу в оцінці якості освіти допомагає визначити: вирішені чи ні освітні цілі; наскільки якісно засвоєні знання; чи існують свідчення для вдосконалення роботи педагогів. Усі основні характеристики системи оцінки результатів навчання (основні підходи до розробки інструментарію, характеристики перевірочних робіт, процедури проведення, подання результатів та ін.) визначаються основними цілями і завданнями, які ставляться перед цією системою.

У більшості випадків перед **системою оцінювання рівня професійної компетентності педагогів в умовах післядипломної педагогічної освіти** ставиться основна мета – **отримання об'єктивної інформації про функціонування системи освіти.**

Системи оцінки результатів навчання можна розділити на підсистеми відповідно до цілей і об'єктів оцінки:

- оцінка індивідуальних освітніх досягнень педагогів (стану або динаміки росту) для цілей атестації (підтвердження отримання певного рівня освіти), корекції індивідуальних результатів, переходу на наступний щабель навчання, вибору рівня вивчення окремих навчальних предметів;
- оцінка рівня освітніх досягнень групи, навчального закладу з метою оцінки діяльності викладачів, удосконалення процесу викладання і навчання;
- моніторинг освітніх досягнень вибіркової сукупності педагогів у масштабі окремих регіонів або країни в цілому з метою оцінки якості навчання і тенденцій розвитку.

Значення контролю в сучасній системі післядипломної педагогічної освіти визначається тим, що він є системоутворюючим фактором будь-якої педагогічної системи.

Вимоги до контролю знань слухачів, які доцільно враховувати під час навчання на курсах підвищення кваліфікації педагогічних працівників, повинні носити індивідуальний характер – контроль за особистою навчальною діяльністю слухача.

Оцінювання має здійснюватися систематично на всіх етапах навчання з використанням різноманітних форм контролю, об'єктивно і диференційовано.

Що таке оцінювання? Харлен (1980) пропонує модель із двох частин (див. рис. 1):

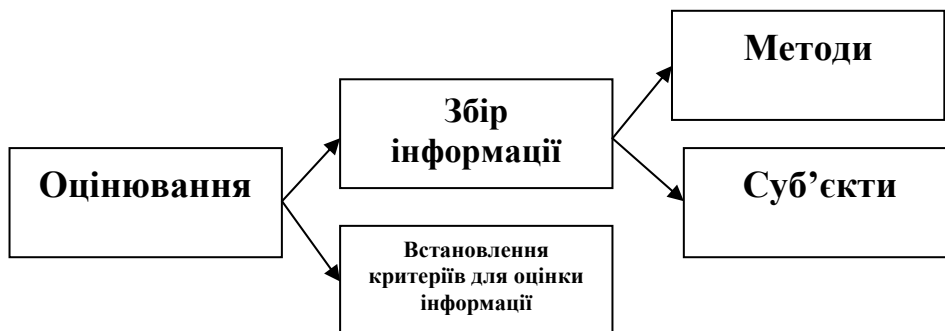

Рис. 1. Модель оцінювання за Харленом

«**Оцінювання** - це систематичний збір та інтерпретація свідчень, що веде, як частина процесу, до встановлення цінності з перспективою дії» (Walberg & Haertel, 1990).

Оцінювання (від англ. *assessment*) – це процес оперування (систематизація, аналіз, узагальнення тощо) чисельними показниками, які виміряні відповідно до певних правил. **Оцінювання** (від англ. *evaluation*) – це процес формулювання висновків на основі порівняння кількісних показників, отриманих із різних джерел, зі стандартами. Поділяється на формуюче (formative) та підсумкове (summative) оцінювання результатів та процесів. Педагогічне оцінювання означає низку процесів, які використовуються для визначення того, що знає, розуміє та вміє той, кого навчають.

В основу системи педагогічного оцінювання покладено педагогічну діагностику.

Як свідчить аналіз наукових джерел із теми дослідження педагогічна діагностика (від грец. *dia* – «прозорий» та *gnosis* – «знання») в буквальному перекладі означає прояснення, розпізнавання (отримання інформації про стан і розвиток контрольованого об'єкту – процесу навчання). Учений-дидакт професор І.П. Підласий зазначає, що педагогічна діагностика – це система технологій, засобів, процедур, методик та методів висвітлення обставин, умов та факторів функціонування педагогічних об'єктів, перебігу педагогічних процесів, установлення їх ефективності та наслідків. Вона покликана відповісти на ряд питань:

- Що і навіщо вивчати?
- За якими параметрами і показниками вивчати?
- Де і як використовувати результати одержуваної інформації про якість педагогічної діяльності?
- За яких умов діагностика включається в цілісний навчально-виховний процес?

• Яким чином навчити вчителів самоконтролю, самоаналізу, самокорекції власної професійної діяльності?

Педагогічна діагностика у професійній роботі педагога виконує дві функції: по-перше, надає достовірну інформацію вчителю для прийняття обґрунтованих педагогічних рішень і впливів на об'єкт і, по-друге, виконує роль каналу зворотного зв'язку для отримання повідомлення про результати цих впливів, а в разі необхідності підказує шляхи їх корекції.

Основними цілями введення системи оцінювання в роботу кафедр (секцій) Академії неперервної освіти є:

- стимулювання повсякденної систематичної роботи слухачів;
- зниження ролі випадкових чинників при здійсненні захисту індивідуального (групового) проекту;
- визначення реального місця, яке посідає слухач серед педагогів своєї категорії відповідно до власних фахових успіхів;
- підвищення мотивації слухачів до опанування професійних освітніх програм на базі оцінки результатів їх навчальної роботи;
- створення об'єктивних критеріїв для визначення кандидатів на продовження навчання у рамках багаторівневої системи.

Система оцінювання рівня професійної компетентності слухачів заснована на використанні сукупності контрольних точок, оптимально розташованих на всьому часовому інтервалі вивчення модулів навчальної програми підвищення кваліфікації. При цьому передбачається розподіл усього програмного матеріалу на ряд самостійних, логічно завершених модулів і здійснення відповідно до них контрольних заходів. Важливим принципом системи оцінювання є вимога своєчасного виконання слухачем усіх навчальних завдань.

За допомогою відповідних методів педагогічної діагностики (педагогічного спостереження, бесід, анкетувань, інтерв'ю, тестів тощо) проводиться аналіз навчального процесу та визначається його ефективність (результативність).

Виклад основного матеріалу. Упровадження системи оцінювання рівня професійної компетентності слухачів курсів підвищення кваліфікації орієнтовано на такі **цілі**:

- визначення прогалів у навчанні;
- планування подальших етапів навчального процесу;
- внутрішня і зовнішня корекція в разі неправильної оцінки результатів навчання;
- мотивація шляхом заохочення за успіхи у навчанні та регулювання складності наступних кроків;
- підтвердження успішних результатів навчання;

- поліпшення умов навчання.

До запровадження системи оцінки необхідно чітко визначити, що повинні знати і вміти педагоги, на якому рівні. Пріоритетною метою системи оцінки досягнення стандартів повинна бути допомога в удосконаленні викладання і процесу навчання. Вимоги до рівня підготовки вчителів, інструментарій та процедури оцінки, а також способи використання результатів повинні бути однаковими для всіх.

Відповідно до «Положення про організацію навчального процесу в Харківській академії неперервної освіти» встановлено такі види педагогічного контролю: вхідний, поточний, модульний, вихідний, самоконтроль, залік та захист випускних робіт.

Усі види педагогічного контролю поділено на дві групи – зовнішній і внутрішній. Зовнішній педагогічний контроль включає вхідний, модульний та вихідний контролю. Внутрішній педагогічний контроль включає поточний контроль, залік та захист випускних робіт.

Вхідний та вихідний контроль, що використовуються для визначення стартового і отриманого рівня професійних знань та вмінь слухачів, проводяться методом комп'ютерного тестування. Модульний контроль здійснюється з метою виявлення результатів засвоєння змісту соціально-гуманітарного і професійного модулів під час очного навчання та самостійної роботи, поточний контроль – проводиться викладачами та тьюторами навчальних груп під час кожного заняття. Захист творчих індивідуальних (групових) проектів призначений для виявлення рівня і якості виконання індивідуальних завдань під час заочного навчання та самостійної роботи, залік — для оцінювання засвоєння матеріалу з окремих навчальних модулів, проводиться усно або письмово, у груповій або індивідуальній формах. Самоконтроль використовується для здійснення самооцінювання ефективності особистої навчальної роботи слухачами.

Для приведення результатів усіх видів педагогічного контролю до загальноєвропейської системи оцінювання застосовується стобальна шкала та спеціальний механізм перерахунку, наведений у таблицях 1, 2, 3, 4.

Таблиця 1

Оцінка			
за національною шкалою	за шкалою ECTS		оцінка у балах
«відмінно»	A	Відмінно – відмінне виконання, лише з незначною кількістю помилок	90 – 100
«добре»	B	Дуже добре – вище середнього стандарту, але з деякими поширеними помилками	86 – 89

	С	Добре – хороша робота, але з помітними помилками	76 – 85
«задовільно»	Д	Задовільно – пристойно, але зі значними огріхами	70 – 75
	Е	Достатньо – відповідає мінімальним вимогам	60 – 69
«незадовільно»	FX	Незадовільно – необхідно суттєво доопрацювати	35 – 59
	F	Незадовільно – необхідно переробити	1 – 34

Таблиця 2

Модульний контроль 1. Соціально-гуманітарний модуль

Оцінка			
Рівень навчальних досягнень	Критерії оцінювання		Оцінка у балах
«зараховано»	A	– відмінне виконання завдань, лише з незначною кількістю помилок	90 – 100
«зараховано»	B	– завдання виконані з деякими типовими помилками	86 – 89
	C	– завдання виконані, але з огріхами	76 – 85
«зараховано»	D	– завдання виконані, але зі значними помилками	70 – 75
	E	– завдання виконані, відповідають мінімальним вимогам	60 – 69
«не зараховано»	FX	– завдання необхідно істотно доопрацювати	35 – 59
	F	– виконані завдання необхідно переробити	1 – 34

Таблиця 3

Модульний контроль 2. Професійний модуль

Оцінка			
Рівень навчальних досягнень	Критерії оцінювання знань із педагогіки, психології, методики викладання предметів		Оцінка у балах
«високий»	A	– відмінне виконання завдань із пи-	90 – 100

**ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ФОРМУВАННЯ
НАЦІОНАЛЬНОЇ ГУМАНІТАРНО-ТЕХНІЧНОЇ ЕЛІТИ**

		тань педагогіки, психології, методики викладання предметів	
«достатній»	В	– завдання виконані з деякими типовими помилками у питаннях методики викладання предметів	86 – 89
	С	– завдання виконані з помітними помилками у знаннях психології та питаннях методики викладання предметів	76 – 85
«середній»	Д	– завдання виконані зі значними помилками	70 – 75
	Е	– виконання завдань відповідає мінімальним вимогам	60 – 69
«низький»	FX	– виконані завдання необхідно істотно доопрацювати	35 – 59
	F	– матеріал завдань необхідно вивчати, працювати над самоосвітою	1 – 34

Таблиця 4

Критерії

оцінювання

творчих індивідуальних (групових) проектів слухачів

№ з/п	Критерій оцінювання	Показники змісту	Оцінка в балах
1	Актуальність теми (20 балів)	обґрунтованість; розкриття проблеми в працях науковців; чіткість формулювання	16 - 20
		показники змісту розкриті не повністю	11 - 15
		показники змісту розкриті частково	6 - 10
		показники змісту переважно не розкриті	0 - 5
2	Наукові основи розроблення теми (20 балів)	аналіз стану розробленості та вивчення проблеми; визначення напрямів розв'язання завдань; структурність і логічність змісту	16 - 20
		показники змісту розкриті не повністю	11 - 15

		показники змісту розкриті частково	6 - 10
		показники змісту переважно не розкриті	0 - 5
3	Професійна та практична спрямованість результатів (30 балів)	відповідність змісту роботи до професійної діяльності; обґрунтування доцільності та можливості впровадження;	23 - 30
		показники змісту розкриті не повністю	16 - 22
		показники змісту розкриті частково	8 - 15
		показники змісту переважно не розкриті	0 - 7
4	Упровадження результатів дослідження в практику (20 балів)	методика впровадження; організація впровадження; аналіз одержаних результатів; наявність висновків та рекомендацій	16 – 20
		показники змісту розкриті не повністю	11 - 15
		показники змісту розкриті частково	6 - 10
		показники змісту переважно не розкриті	0 - 5
5	Оформлення роботи (10 балів)	наявність чіткої структури; відповідність обсягу до вимог; відповідність оформлення до вимог; наявність переліку використаних джерел, їх актуальність і сучасність; наявність посилань у тексті на джерела; наявність додатків	9 – 10
		показники змісту розкриті не повністю	6 - 8
		показники змісту розкриті частково	3 - 5
		показники змісту переважно не розкриті	0 - 2
			max кількість балів 100

Висновки і перспективи. Аналіз результатів навчання є підставою для постійного його корегування та вдосконалення на шляху досягнення поставленої мети. Результативність здійснюваних діагностичних вимірювань

свідчить про стан засвоєння матеріалу, та просування педагогів-слухачів до бажаної мети, про недоробки, про доцільність обраних викладачем методів та критеріїв оцінювання, технологій навчання, методів та засобів викладання.

Отже, використання системи оцінювання **рівня професійної компетентності педагогів в умовах післядипломної педагогічної освіти** та урізноманітнення форм навчання на курсах підвищення кваліфікації керівних кадрів дає такі можливості:

- якнайповніше задовольнити потреби кадрів відповідно до фахових зацікавлень та рівня професійної підготовки;
- створити умови для системної самоосвіти протягом усього між атестаційного періоду;
- забезпечити безперервність фахового вдосконалення.

Список літератури: 1. Алексюк А. М. Експериментальне впровадження технології модульної організації навчання у вищій школі (на прикладі гуманітарних предметів) / А. М. Алексюк // Проблеми вищої школи. – К. : Інститут системних досліджень освіти, 2000. – № 79. – С. 3-6. 2. Бідюк Н. М. Неперервна освіта у Європейському контексті / Н.М. Бідюк // Збірник VII Міжнародної конф. «Наука і освіта 2004». – Дніпропетровськ : Наука і освіта, 2004. – С. 5-6. 3. Огієнко О.І. Філософська концепція освіти дорослих Н.Ф. Грундтвіга / О.І. Огієнко // Проблеми та перспективи формування національної гуманітарно-технічної еліти. – Вип. 18 (22). – Харків: НТУ «ХПІ» – 2008. – С 3-9. 4. Хартія Європейських університетів з питань безперервної освіти / [Ел. ресурс] / Режим доступу: <http://pon.org/ua/dokumenty>. 5. Keeves J. The world of school learning. Selected key findings from 35 years of IEA research. IEA, 1994. 6. Assessment in transition: learning, monitoring and selection in international perspective (1996). Edited by Angela Little&Alison Wolf -1-st ed/,Elsevier Science Ltd,

Bibliography (transliterated): 1. Aleksyuk A. M. Eksperimentalne vprovadzheniya tehnologiyi modulnoyi organizatsiyi navchannya u vischly shkoli (na prikkladl gumanitarnih predmetiv) / A. M. Aleksyuk // Problemi vischoyi shkoli. – K. : Institut sistemnih doslidzhen osviti, 2000. – # 79. – S. 3-6. 2. Bidyuk N. M. Neperervna osvita u Evropeyskomu kontekstl / N.M. Bidyuk // Zbirnik VII Mizhnarodnoyi konf. «Nauka I osvita 2004». – Dnipro-petrovsk : Nauka I osvita, 2004. – S. 5-6. 3. Ogienko O.I. Filosofska kontseptsiya osviti doroslih N.F. Grundtviga / O.I. Ogienko // Problemi ta perspektivi formuvannya natsionalnoyi gumanitarno-tehnichnoyi eliti. – Vip. 18 (22). – Harkiv: NTU «HPI» – 2008. – S 3-9. 4. Hartiya Evropeyskih unversitetiv z pitan bezperervnoyi osviti / [El. resurs] / Rezhim dostupu: <http://pon.org/ua/dokumenty>. 5. Keeves J. The world of school learning. Selected key findings from 35 years of IEA research. IEA, 1994. 6. Assessment in transition: learning, monitoring and selection in international perspective (1996). Edited by Angela Little&Alison Wolf -1-st ed/,Elsevier Science Ltd,

Г.Ю. Кравченко

**ОСОБЛИВОСТІ ВПРОВАДЖЕННЯ СИСТЕМИ ОЦІНЮВАННЯ
РІВНЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ПЕДАГОГІВ В УМОВАХ
ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ**

У статті розкрито значення педагогічного оцінювання в умовах післядипломної педагогічної освіти та особливості його впровадження.

А.Ю. Кравченко

ОСОБЕННОСТИ ВНЕДРЕНИЯ СИСТЕМЫ ОЦЕНКИ УРОВНЯ ПРОФЕССИОНАЛЬНОЙ КОМПЕТЕНТНОСТИ ПЕДАГОГОВ В УСЛОВИЯХ ПОСЛЕДИПЛОМНОГО ПЕДАГОГИЧЕСКОГО ОБРАЗОВАНИЯ

В статье рассматривается значение педагогического оценивания и особенности реализации в условиях последиplomного педагогического образования.

A.Kravchenko

FEATURES OF THE SYSTEM EVALUATION OF PROFESSIONAL COMPETENCE OF TEACHERS IN CONDITIONS OF POSTGRADUATE EDUCATION

The importance of educational assessment and its implementation in postgraduate teachers' education has been considered in this article.

Стаття надійшла до редакції 14.02.2012

УДК 378

Йосипок О.Г.

м.Харків, Україна

ФОРМУВАННЯ МОВЛЕННЄВИХ КОМПЕТЕНЦІЙ У МОЛОДШИХ СПЕЦІАЛІСТІВ ЕЛЕКТРОМЕХАНІЧНОГО ПРОФІЛЮ ПРИ ВИВЧЕННІ «УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ЗА ПРОФЕСІЙНИМ СПРЯМУВАННЯМ»

Постановка проблеми. Становлення України і відбудова всіх сфер її економіки, перехід суспільства до ринкових відносин, курс вищої освіти на реалізацію положень Болонської декларації зумовлюють постійне реформування освітньої галузі, однією з ланок якої є грамотність у професійній освіті. [3]

Перед вищими навчальними закладами I-II рівнів акредитації поставлено завдання підготувати спеціалістів висококваліфікованих, грамотних, з належним інтелектуальним потенціалом. До майбутніх фахівців висуваються високі вимоги, які полягають не лише в досконалих знаннях фахових дисциплін, а й у